

Dünya Gümrük Örgütü 2016 Yılı

Yasadışı Ticaret Raporu

Fatih UZUN*

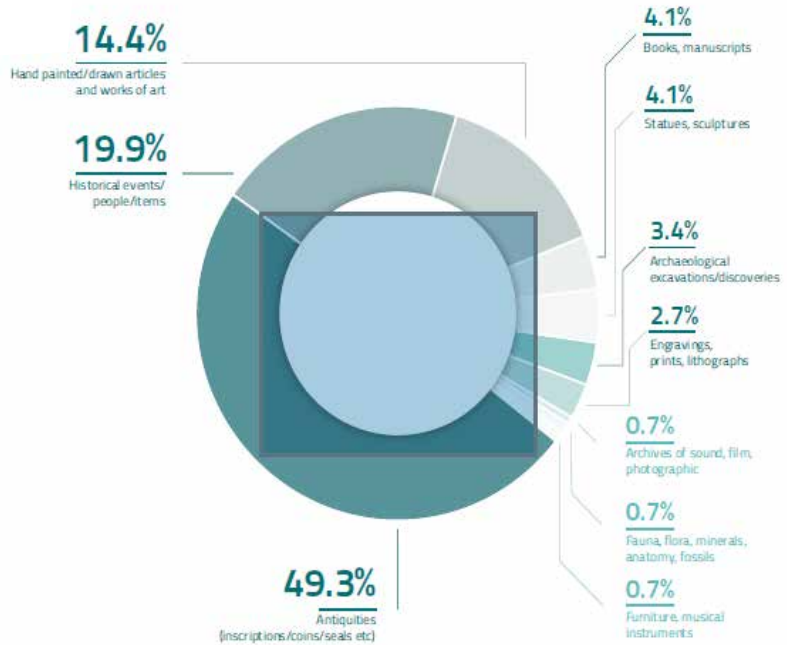
Dünya Gümrük Örgütü'nün (DGÖ) her yıl yayınladığı 2016 yılı yasadışı ticaret raporu 02.11.2017 tarihinde yayımlanmıştır. Rapor şekil bakımından önceki yıllarda yayımlandığı gibi şekillendirilmiş olup, tüm konular Kültürel Miras, Uyuşturucu, Çevre, Fikri Mülkiyet Hakları-Sağlık-Güvenlik, Gelir, Emniyet başlık altında detaylandırılmıştır. Bu yazıda ise dünya genelinde yasadışı ticaretin 2016 yılındaki görünümü ve Raporda dikkat çekilen unsurlar belirtilecektir.

Kültürel Miras

Kültürel miras ve arkeolojik değerler geçmişten günümüze yasadışı ticaretin her zaman en fazla en fazla konusu olan unsurlardandır. Gümrük idarelerinin kültürel ve arkeolojik değerlerin yasadışı ticaretinin önlenmesinde rolü konusunda Dünya Gümrük Örgütüne üye olan 180 ülke oybirliği ile 2016 yılı Temmuz ayında yapılan Konsey toplantısında Karar almış ve gerekli önlemlerin uygulanması konusunda mutabık kalmışlardır.

Aşağıdaki tabloda görüleceği üzere 2016 yılında dünya genelinde gümrük idareleri tarafından el konulan kültürel ve arkeolojik değerlerin % 49,3'ü antika eşyalar (para, mühür, el yazmaları), % 19,9'u tarihi kişisel eşyalar, % 14,4'ü tablolar ve el yapımı sanat eserleri, % 4,1', kitaplar, % 4,1'i ise yine heykellerden oluşturmaktadır. Kalan kısım ise oyma eşyalar, arkeolojik kazılarda bulunan eşyalar, müzik aletleri ve fosil gibi eşyalardan oluşmaktadır.

FIGURE 1: NUMBER OF SEIZURES BY CATEGORY, 2016

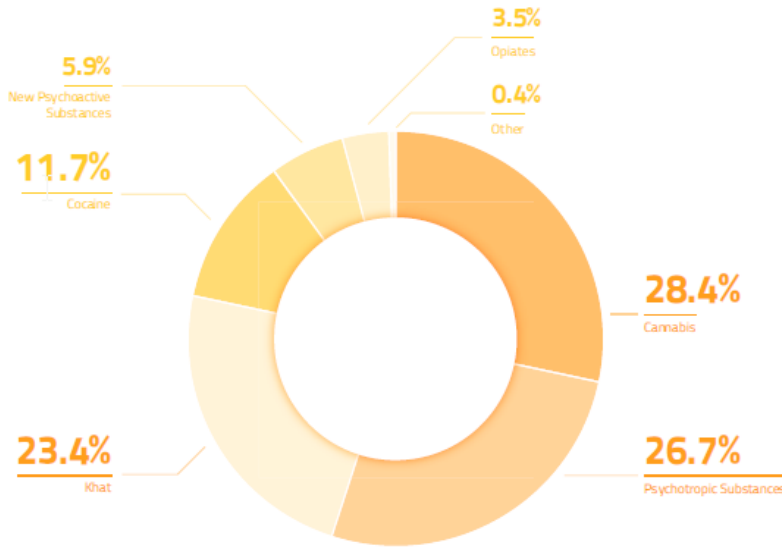

Rusya, Ukrayna, Polonya gibi ülkeler önceki yıllarda olduğu üzere kültürel ve arkeolojik değerlerin en çok yasadışı ticaret konu edildiği ülkelerdir. Bu ülkeleri olay sayısı bazında Yemen, Suudi Arabistan, İsviçre ve Macaristan izlemektedir.

Uyuşturucular

Yasadışı uyuşturucu ve ilaç ticareti organize suç örgütlerinin en büyük gelir kaynaklarından biri olup, sadece sağlık problemleri yaratması bakımından değil, suç ile irtibatlı işlerde kullanılması sebebiyle güvenlik açısından da en büyük problem yaratan unsurlardandır. Geleneksel uyuşturucular olan esrar, kokain gibi maddeler hala uyuşturucu pazarını domine eden ana unsurlar olsa da sentetik uyuşturucular ve uyarıcılar geçen yıllarda dikkat çeken biçimde artış eğilimindedir.

FIGURE 1: NUMBER OF SEIZURES BY CATEGORY, 2016

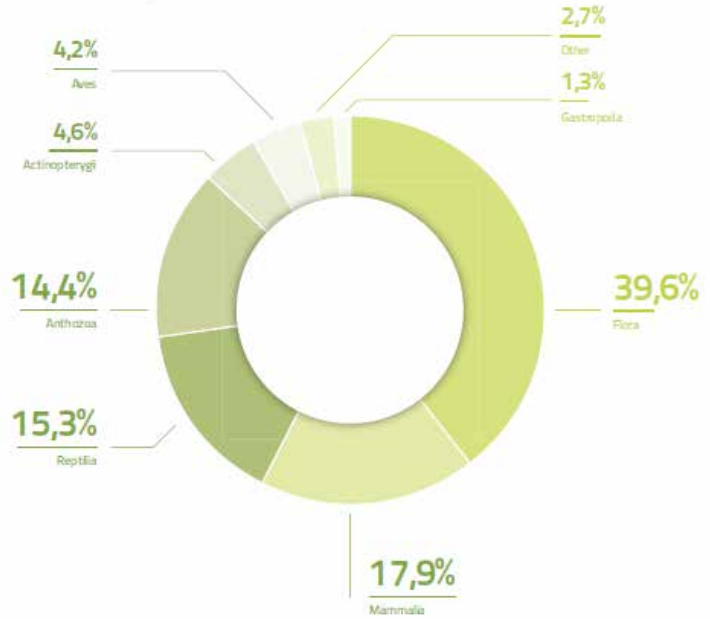
DGÖ 2016 yılı yasadışı ticaret raporuna göre geçtiğimiz yıl en çok yakalaması yapılan uyuşturucu maddeler % 28,4 ile esrar, % 26,7 ile psikotrop maddeler, %23,4 ile amfetamin içeren kat bitkisi ile % 11,7 kokaindir. İlginç olan bir başka nokta ise yasadışı uyuşturucu madde ticaretinde kullanılan taşıma modlarıdır. Dünya genelinde geçtiğimiz yıl uyuşturucuların büyük kısmı posta yoluyla bir kişiden diğerine gönderilen sevkiyatlardan oluşmaktadır. Bunu havayolu, araç, yolcu beraberisi gibi taşıma modları izlemektedir.

Çevre

Çevre sağlığı bakımından tehdit edici unsur olan yasadışı ticaret, çevreye, doğal hayata, vahşi yaşama zarar veren yasadışı her türlü suça konu olan faaliyetlerin kapsamaktadır. Çöp, kimyasal atıklar, orman ürünleri, deniz mahsülleri ile elmas ve altın gibi maddeler kaçakçıların yoğunlukla yasadışı ticarete konu ettikleri ürünlerdendir.

FIGURE 1: PERCENTAGE OF SEIZURES BY CATEGORY, 2016

FIGURE 1: PERCENTAGE OF SEIZURES BY CATEGORY, 2016

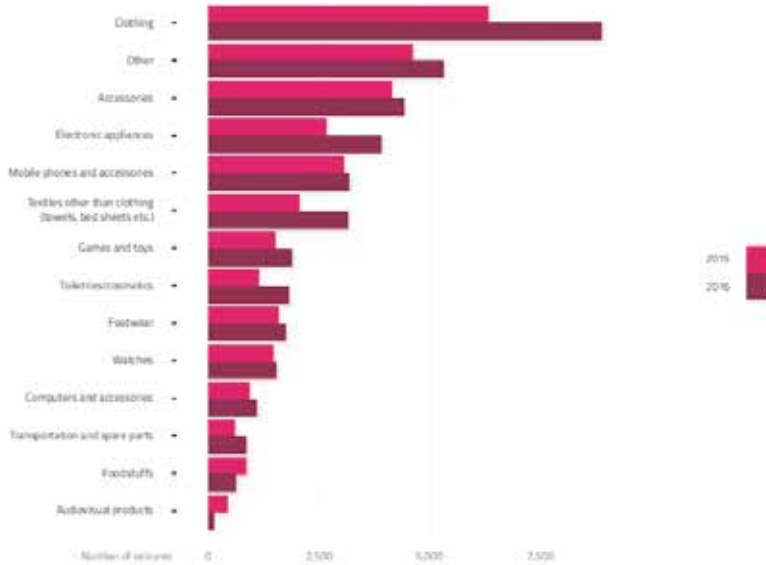

Yukarıdaki dağılıma göre 2016 yılında en fazla kaçakçılık eylemine konu olan doğal/çevresel ürünlerin % 17,9'u memeli hayvanlara, % 15,3'ü sürüngenlere, % 39,6'sı bitkilere aittir. Mercan resifleri, yılan balığı, fildişi, şahin, kereste, kimyasal atıklar en fazla yasadışı ticaret konu olan eşya gruplarıdır. Almanya, Hollanda, Polonya, İngiltere, Çin ülkelere yaban hayatı alanında kaçakçılık faaliyetlerinin yoğunlukla tespit edildiği ülkelerin başındadır.

Fikri Mülkiyet, Sağlık, Güvenlik

DGÖ'ye göre dünya genelindeki taklit ve sahte eşya ticaretinin boyutunu tespit etmek oldukça güçtür. Sahte ve taklit eşya ticareti tüketici sağlığı üzerinden doğrudan tehdit yaratan bir nitelik arz etmektedir.

FIGURE 2: SEIZURES OF IPR PRODUCTS BY TYPE, 2015-2016

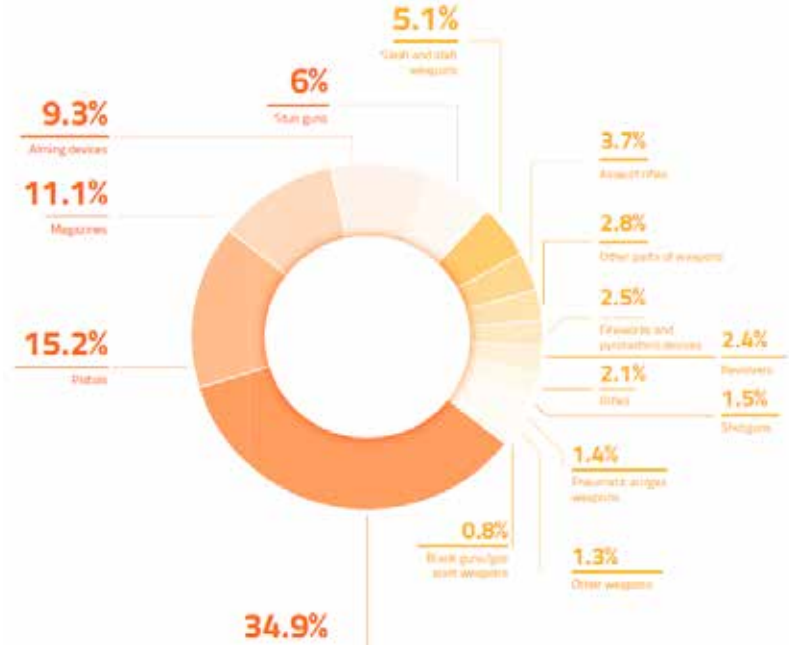
Tekstil ürünleri, aksesuarlar, elektronik ekipmanlar, cep telefonları, kozmetik ürünleri ve parfümler, saatler ile oyuncaklar DGÖ Raporuna göre en çok kaçakçılığa konu olan sahte veya taklit eşya türlerindedir. Raporda sahte ve taklit eşya ticaretine ilişkin rotanın, asya pasifik ülkelerinden Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'ya yönelik olduğu ifade edilmekte ayrıca Orta Doğu coğrafyasının da bu tarzdaki ticaretin yoğunlukla yaşandığı lokasyonlardan olduğu belirtilmektedir.

Güvenlik

Yasadışı yollarla kaçakçılığa konu edilen silahların, mühimmatların terörist saldırılarda kullanılmakta olması uluslararası toplum için kaygı unsurlarından biri olmaya devam etmektedir. Şiddet içeren eylemlere ve terörist faaliyetlerle mücadele etmek, güvenlik kuvvetlerinin işi olduğu kadar gümrük idarelerinin de etki ve ilgi alanına girmektedir. Dünya Gümrük Örgütü Gü-

venlik Programı 2015 yılında uygulamaya konulmuş olup, kapsamını Küresel Kalkan Programı, Stratejik Ticaret Kontrolü Programı, Yolcu Kontrolü Programı, Küçük ve Hafif Silahlar Programı ve Terörü Finanse Eden Faaliyetler Programı gibi uygulamalar oluşturmaktadır.

FIGURE 1: NUMBER OF SEIZURES BY CATEGORY, 2016

Yukarıdaki tabloya göre güvenliği tehdit eden yasadışı eşya ticaretini oluşturan ana unsurların % 34,9'u cephaneler, % 15,2'si tabancalar, % 11,1'i basılı yayımlar ve % 9,3'ü ise nişan alma teçhizatlarına aittir.

Sonuç olarak yasadışı ticaret dünya genelinde olanca hızıyla faaliyetlerine devam etmekte ve her geçen gün yeni metotlar, yeni güzergahlar, yeni taşıma modları bulmak suretiyle insan ve çevre sağlığını tehdit etmektedir. Her bir ülkenin kaçakçılık faaliyetlerini önüne geçmesi bireysel anlamda mümkün olmayıp, yasadışı ticaretin önüne önlenmesi tüm ülkelerin ancak ortak bir irade ve özveri göstermesiyle geçilebilir. Dünyamız yasadışı ticaret bakımından bir önceki yıldan daha güvenli bir yer değildir ve kuvvetle muhtemel bir sonraki yıl da olmayacaktır. Önemli olan ülkelerin bu anlamda bu durumun farkında olması ve işbirliği halinde hareket ederek dünya kaynaklarını tüketen ve yaşadığımız gezegeni gerek maddi gerek ise fiziki bakımdan kemiren bu sorunun üzerine kararlılıkla gitmeleridir.